

PREZIDENTI A MÉDIA: PRVNÍ REPUBLIKA

1918–1938

Prezidenti:

Tomáš Garrigue Masaryk (1850-1937 / prezidentem 1918-1935)

Edvard Beneš (1884-1948 / prezidentem 1935-1938)

Obraz a vnímání hlavy státu po roce 1918 byl bezprostředně spjat s osobností prvního prezidenta Tomáše G. Masaryka. Ten byl často ztotožňován s republikou jako její zakladatel a garant. Zároveň byl jeho obraz modelován jako obraz moudrého vladaře. Sídlil na Pražském hradě, sídle českých králů. Jezdil v polovojenské uniformě a legionářské čepici na koni, tento profesor filozofie a myslitel. Oslavy jeho narozenin prakticky navázaly na oslavy narozenin císaře. Ostatně, mnoho z vnímání prezidenta bylo přeneseno z doby monarchie. Pojem „tatíček“ byl dobově převzat z legionářské tradice „báťušky“, kterým byl v Rusku nazýván car. Prezident byl také dle zákona nedotknutelnou osobou a za urážku hlavy státu mohl následovat soud.

Masaryk byl zároveň mužem aktivní publicistiky, po celý život zakládal časopisy a periodika, své ambice veřejně psát se nevzdal ani jako prezident. I když nyní musel psát pod pseudonymy nebo anonymně, aby zůstalo zdání, že prezident je nestranný a stojí nad každodenní politikou. Z nových médií začal využívat rozhlas a zavedl tradici vánočních projevů. Jeho okolí zároveň pečlivě střežilo jeho působení na veřejnosti a věnovalo tak dosti pozornosti i filmovým týdeníkům a pečlivě režírovanému obrazu prezidenta.

Na většinu těchto atributů navazoval po roce 1935 i Edvard Beneš v pouhých třech letech svého prezidentství. Neměl však podobnou auru jako Masaryk. Beneš byl spíše typem přednášejícího vědce. Měl však také dlouholetou publicistickou praxi a také mnohem více než Masaryk vnímal novou roli masmédií a propagandy, včetně využití filmu či rozhlasu. Dobový veřejný obraz hlav státu byl do roku 1938 spjat především s pravidelnými oslavami státní samostatnosti. Mnichovská krize a odstoupení pohraničí 1938 vnesly na nějaký čas do veřejného prostoru také kritiku prezidentů, především Edvarda Beneše.